

Vnútna smernica k prevencii a riešeniu šikanovania na škole.

Názov a sídlo organizácie	Základná škola s materskou školou, Hlinisko 320, 034 83 Liptovská Teplá
Poradové číslo vnútorného predpisu	02/2019
Vypracoval :	Mgr. Erika Likavcová
Schválil :	Mgr. Miroslav Ondrejka
Dátum vyhotovenia vnútorného predpisu:	28. 08. 2019
Účinnosť vnútorného predpisu od :	01. 09. 2019
Platnosť vnútorného predpisu od:	01. 09. 2019
Ruší sa vnútorný predpis:	číslo: 04/2015 zo dňa: 01. 09. 2015
Počet strán:	7
Prílohy	Záznamy o oboznámení žiakov, rodičov a pedagogických zamestnancov

Legislatívne východiská:

Smernica č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach vydaná ministerkou školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky podľa § 3 písm. d) a o) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v súlade s článkom 11 ods. 2 písm. f) druhým bodom Organizačného poriadku Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

- (1) Táto smernica upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania detí a žiakov (ďalej len „žiak“), možnosti preventívneho pôsobenia a metódy riešenia šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia podľa § 144 ods. 1 písm. o) a § 153 ods. 1 zákona a na práva žiaka podľa § 144 ods. 1 písm. i) a k) zákona.
- (2) Ustanovenia tejto smernice o škole sa rovnako vzťahujú aj na školské zariadenie.

Čl. 2

Charakteristika šikanovania

- (1) Na účel tejto smernice sa šikanovaním rozumie
 - a) akékoľvek správanie žiaka, ktorého úmyslom (zámerom) je ublíženie, ohrozenie alebo zastrašovanie iného žiaka (iných žiakov) alebo
 - b) úmyselný (cielený) spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.
- (2) Podstatou šikanovania je najmä
 - a) úmysel ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky,
 - b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
 - c) nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou.
- (3) Šikanovanie sa prejavuje v rôznych podobách, ktoré môžu mať následky na psychickom a fyzickom zdraví. Šikanovanie sa môže prejaviť
 - a) v priamej forme, najmä fyzickými útokmi, urážaním, nadávkami, urážlivými prezývkami, posmechom, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obete, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrašovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií, kyberšikanovaním alebo
 - b) v nepriamej forme, najmä prehliadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám.
- (4) Prejavy šikanovania v školskom prostredí:
 - a) zhoršenie vzťahov v triednom kolektíve,
 - b) vtieravé správanie agresora,
 - c) utiahnuté správanie obete,
 - d) obeť čaká na odchod spolužiakov zo školy,
 - e) obeť sa zdržiava počas prestávok v blízkosti učiteľa,
 - f) zhoršenie správania obete,
 - g) zvýšená chorobnosť obete,
 - h) obeť máva „náhodné“ zranenia ,

- i) obeť máva často poškodené veci v osobnom vlastníctve a školské pomôcky.
- (5) Kyberšikanovanie je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania. Kyberšikana sa klasifikuje podľa konkrétnej metódy, alebo použitej technológie, či konkrétnej softvérovej aplikácie.
- (6) Najčastejšie znaky kyberšikanovania
- a) sociálna alebo psychická prevaha agresora (nie je nutná fyzická prevaha),
 - b) agresor vystupuje často anonymne,
 - c) útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
 - d) agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
 - e) útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
 - f) útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
 - g) agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
 - h) útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
 - i) obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,
 - j) obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
 - k) zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.
- (7) Formy kyberšikanovania :
- a) zverejnenie zosmiešňujúceho videa,
 - b) fyzické napadnutie obeť spojené s natáčaním videozáznamu a uverejnením na videoportáloch,
 - c) vyvedenie obeť z miery sebakontroly neprístojným správaním a následné natočenie a zverejnenie jeho nezvládnutej reakcie,
 - d) opakované prezváňanie prípadne hlasové vyhrážanie v telefonickom kontakte,
 - e) neustále zasielanie správ,
 - f) zasielanie výhražných, vulgárnych a zosmiešňujúcich správ,
 - g) ponižovanie a ohováranie v rámci sociálnych sietí, blogov, diskusných fór...,
 - h) krádež cudzej identity alebo zosmiešňovanie pomocou falošných profilov,
 - i) zneužitie cudzej identity ku kyberšikane,
 - j) presviedčanie obeť, aby prezradila o sebe nejaké tajomstvo, následné zverejňovanie týchto tajomstiev s cieľom poškodiť obeť,
 - k) provokovanie a napádanie užívateľov v online komunikácii,
 - l) vylúčenie z virtuálnej komunity,
 - m) dlhodobé, opakované a systematické prenasledovanie,
 - n) psychická manipulácia a vytváranie falošnej dôveryhodnosti s cieľom zneužitia,
 - o) neustále napádanie v hre, hra proti pravidlám,
 - p) technologické útoky: hackerské útoky, zasielanie vírusov, zablokovanie účtu,
 - q) zasielanie alebo preposielanie sexuálne sugestívnych alebo explicitných obrázkov.
- (8) Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku.
- (9) Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin ublíženia na zdraví, obmedzovania osobnej slobody, lúpeže, vydierania, hrubého nátlaku, nátlaku, porušovania

domovej slobody, sexuálneho násilia, sexuálneho zneužívania, krádeže, neoprávneného užívania cudzej veci, poškodzovania cudzej veci, nebezpečného vyhrážania sa, nebezpečného prenasledovania, výroby detskej pornografie, rozširovania detskej pornografie, prechovávanía detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení, ohovárania.

- (10) Šikanovanie môže naplňovať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu alebo priestupku proti majetku.
- (11) Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku, nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne. Trestne zodpovedný je ten, kto v čase spáchania činu dovŕšil štrnásť rok svojho veku. Žiaci, ktorí v čase spáchania trestného činu dovŕšili štrnásť rok a neprekročili osemnásť rok svojho veku sa podľa trestného zákona zaraďujú do kategórie mladistvých.
- (12) Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin
 - a) neprekazenia trestného činu,
 - b) neoznámenia trestného činu alebo
 - c) ublíženia na zdraví.

Čl. 3

Prevenčia šikanovania

- (1) Prevenčia šikanovania sa zabezpečuje najmä formou
 - a) súčasti výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca v rámci každodenného vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém (osobný a sociálny rozvoj, mediálna výchova, multikultúrna výchova, ochrana života a zdravia, výchova a vzdelávanie k ľudským právam, výchova k občianstvu, boj proti extrémizmu, výchova k manželstvu a rodičovstvu) a
 - b) súťaží, hier, prednášok alebo diskusií organizovaných školou alebo organizovaných inými relevantnými subjektmi.
- (2) Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ priebežne informujú zákonných zástupcov, opatrovníka, osoby, ktorým súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo do starostlivosti budúcich osvojiteľov (ďalej len „osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa“) alebo zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu o preventívnych činnostiach školy. Pri realizácii preventívnych činností školy riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ venujú zvýšenú pozornosť efektívnosti týchto činností. Za efektívnu stratégiu v príslušnej oblasti sa nepovažujú jednorazové činnosti, kultúrne podujatia, moralizovanie a zastrašovanie.
- (3) Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ vopred preveria navrhované preventívne činnosti školy s cieľom predísť nežiaducemu vplyvu neodborných činností, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov.
- (4) Riaditeľ školy oboznamuje s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania
 - a) všetkých žiakov príslušnej školy a ich zákonných zástupcov,
 - b) zamestnancov školy príslušnej školy,

- c) osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
 - d) zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu.
- (5) Riaditeľ školy zodpovedá za systémové aktivity školy v oblasti prevencie šikanovania. Pri príprave a realizácii celoškolskej stratégie najmä
- a) vytvára pozitívne prostredie v škole,
 - b) podporuje prosociálne správanie a vzťahy detí,
 - c) určuje v školskom poriadku pravidlá
 - 1. správania sa vrátane sankcií za ich porušenie,
 - 2. používania informačno-komunikačných technológií (mobilných telefónov, tabletov, počítačov a iných komunikačných technológií) v priestoroch školy,
 - d) rozpracúva podrobnosti prevencie a riešenia šikanovania žiakov vo vnútornom predpise školy,
 - e) zabezpečuje v súlade s pracovným poriadkom školy zvýšený dozor pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení a v čase mimo vyučovania, najmä v priestoroch, kde k šikanovaniu už došlo alebo by k nemu mohlo dochádzať,
 - f) oboznamuje pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov so spôsobom oznamovania šikanovania a preverovania šikanovania,
 - g) informuje o postupe pri zistení šikanovania, najmä
 - 1. pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov,
 - 2. žiakov,
 - 3. zákonných zástupcov žiaka,
 - 4. osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
 - 5. zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu,
 - h) zabezpečuje zverejnenie kontaktných údajov inštitúcií, ktoré sa prevenciou a riešením šikanovania zaoberajú,
 - i) určuje v pracovnom poriadku školy povinnosť zamestnancov školy oznamovať podozrenie zo šikanovania,
 - j) zabezpečuje vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti prevencie šikanovania, vrátane kyberšikanovania, prostredníctvom zvyšovania digitálnej gramotnosti učiteľov,
 - k) spolupracuje s odbornými zamestnancami príslušného centra pedagogickopsychologického poradenstva a prevencie (ďalej len „centrum“) a ďalšími odbornými pracoviskami poradenských služieb a preventívnych služieb v regióne,
 - l) zapája do prevencie šikanovania žiacku školskú radu, radu školy a zriaďovateľa.

Čl. 4

Metódy riešenia šikanovania

- (1) Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba zostavuje tím zamestnancov školy, ktorý navrhuje a zabezpečuje odborný postup pri riešení šikanovania.
- (2) Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba pri zisťovaní a preverovaní šikanovania najmä
 - a) zabezpečí bezodkladnú pomoc obetiam a ochranu obetí,
 - b) zabezpečí dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie,
 - c) vykonáva opatrenia na zabránenie novej krivej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania,

- d) preveruje šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami alebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili,
- e) zabezpečí, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom,
- f) zabezpečí zistenie vhodných svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov so svedkami,
- g) pri podozrení na kyberšikanovanie uchováva dôkazy v spolupráci s koordinátorom informatizácie alebo externým expertom (uloží všetky dostupné dôkazy skôr, ako by mohli byť vymazané),
- h) kontaktuje vo vzťahu k obeti, agresorovi a svedkovi šikanovania
 - 1. zákonných zástupcov,
 - 2. osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
 - 3. zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu,
 - 4. zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v ktorom je žiak umiestnený,
- i) kontaktuje miestne príslušné centrum,
- j) zabezpečí použitie anonymnej dotazníkovej metódy,
- k) vedie písomné záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania,
- l) zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov,
- m) ohlasuje príslušným útvarom Policajného zboru podozrenie na spáchanie priestupku alebo trestného činu.

Čl. 5

Opatrenia na riešenie šikanovania

- (1) Opatreniami na riešenie šikanovania pre obeť a jej zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je obeť umiestnená na základe rozhodnutia súdu sú najmä
 - a) odporúčanie vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť,
 - b) zabezpečenie skupinového intervenčného programu v spolupráci s centrom,
 - c) zaistenie bezpečia obete,
 - d) zabezpečenie informovania a poradenstva o šikanovaní pre osoby uvedené v článku 3 ods. 2.
- (2) Opatreniami na riešenie šikanovania pre agresora a jeho zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je agresor umiestnený na základe rozhodnutia súdu sú najmä
 - a) odporúčanie zákonným zástupcom agresora vyhľadať odbornú starostlivosť centra,
 - b) preloženie agresora do inej triedy alebo do inej výchovnej skupiny, ak je agresor schopný stále ohrozovať svoje okolie,
 - c) uloženie opatrenia vo výchove podľa § 58 ods. 2 a 3 školského zákona,
 - d) zníženie známky zo správania.
- (3) Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec je povinný šikanovanie alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeti bezodkladne poskytnúť pomoc.

Čl. 6

Spolupráca školy s orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

- (1) Riaditeľ školy je povinný oznámiť orgánom činným v trestnom konaní podozrenie, že žiak sa dopustil
 - a) šikanovania,
 - b) spáchania trestného činu uvedeného v čl. 2 ods. 9 alebo opakovane páchal priestupky uvedené v čl. 2 ods. 10 v súvislosti so šikanovaním.
- (2) Riaditeľ školy je povinný orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately oznámiť
 - a) podozrenie podľa odseku 1,
 - b) skutočnosti, ktoré ohrozujú obeť, agresora alebo svedkov,
 - c) opatrenia, ktoré prijal podľa článku 4 alebo článku 5.

Čl. 7

Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiakov, osobami, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadením, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu

- (1) Pri podozrení na šikanovanie žiaka spolupracujú riaditeľ školy, koordinátor prevencie, výchovný poradca, ďalší pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci s rodinou obete a s rodinou agresora.
- (2) Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci dbajú pri rozhovore so zákonným zástupcom obete, agresora alebo svedka najmä na zachovanie dôvernosti informácií.
- (3) Riaditeľ školy môže odporučiť zákonným zástupcom agresora a osobám, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadeniu, v ktorom je umiestnený na základe rozhodnutia súdu, umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt do diagnostického centra alebo do liečebno-výchovného sanatória.
- (4) O úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľom školy vyhotovuje zápis.

Čl. 8

Všeobecné a záverečné ustanovenia

- (1) Základným preventívnym opatrením základnej školy je princíp:
„Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách!“
- (2) Formy správania a konania uvedené v čl. 2 odseky 3 a 7 tejto smernice nie sú v žiadnom prípade neškodným humorom a zábavou.
- (3) Úlohou vedenia školy, všetkých pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy je vytvoriť pozitívnu klímu v škole, aby sa predchádzalo prejavom antisociálneho správania jednotlivcov alebo skupín žiakov.
- (4) Táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov (vrátane sankcií za ich porušenie) zapracovanými v školskom poriadku.
- (5) S touto smernicou sa oboznámi rodičia, resp. zákonní zástupcovia žiaka na rodičovských združeniach jednotlivých tried.
- (6) Táto smernica bude zverejnená na informačnej tabuli školy (pre žiakov), v triedach ako aj na internetovej stránke školy.

Táto Smernica je vyhotovená v dvoch rovnopisoch, ktoré sú k nahliadnutiu:

a) pre učiteľov v zborovni školy

b) pre potreby zriaďovateľa a kontrolných orgánov u riaditeľa školy

S touto smernicou boli oboznámení pedagogickí zamestnanci na porade dňa 28. 08. 2019.

V Liptovskej Teplej, dňa 28.08.2019

Mgr. Miroslav Ondrejka

riaditeľ školy

Písomná evidencia o oboznámení zamestnancov so smernicou č. 02/2019:

[illegible]